

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2026-10- Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2018 M. RUGSĖJO 12 D. NUTARIMO NR. 910 „DĖL NACIONALINIO PLĖTROS BANKO VEIKLOS“ PAKEITIMO

Lietuvos Respublikos finansų ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. rugsėjo 12 d. nutarimo Nr. 910 „Dėl nacionalinio plėtros banko veiklos“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), patikslintą pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2026 m. rugpjūčio 7 d. išvadą Nr. NV-2091 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. rugsėjo 12 d. nutarimo Nr. 910 „Dėl nacionalinio plėtros banko veiklos“ pakeitimo“ projekto“ (toliau – Išvada). Į Išvadoje pateiktas pastabas ir pasiūlymus atsižvelgta, patikslinimai suderinti darbo tvarka.

Papildome teikimą informacija dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. liepos 11 d. nutarimo Nr. 887 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Investicijų ir verslo garantijos“ veiklos“ (toliau – Nutarimas Nr. 887) 1.4.1.2 papunkčio nuostatos neperkėlimo į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. rugsėjo 12 d. nutarimą Nr. 910 „Dėl nacionalinio plėtros banko veiklos“ (toliau – Nutarimas Nr. 910), nes:

a) galiojanti nuostata neatitinka 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 575/2013 dėl riziką ribojančių reikalavimų kredito įstaigoms, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012, (toliau – Reglamentas Nr. 575/2013) 213–215 straipsniuose nustatytų reikalavimų, kad UAB ILTE teikiamos individualios garantijos tiesiogiai mažintų kapitalo poreikį kredito įstaigoms;

b) galiojanti nuostata suteikia teisę UAB ILTE teikti individualias garantijas, kurios yra antraeilė paskolos grąžinimo užtikrinimo priemonė. UAB ILTE garantijos išmoką finansų įstaigai gali mokėti tik po to, kai finansų įstaiga įgyvendina pirmaeilės paskolos grąžinimo užtikrinimo priemones;

c) už poreikį keisti galiojantį reguliavimą taip, kad UAB ILTE teikiamos individualios garantijos atitiktų Reglamento Nr. 575/2013 keliamus reikalavimus ir mažintų kapitalo poreikį kredito įstaigoms, yra pasisakęs tiek Lietuvos bankas, tiek Lietuvos bankų asociacija;

d) atsisakant šios nuostatos bus sudaryta galimybė finansų įstaigai kreiptis į UAB ILTE dėl garantijos išmokos mokėjimo pagal pirminį pareikalavimą, t. y. iki pirmaeilų paskolos ar finansinės nuomos (lizingo) sandorio grąžinimo užtikrinimo priemonių įgyvendinimo.

Pakeitimas, kuriuo Nutarimo Nr. 887 1.4.1.2 papunkčio nuostata neperkelta į Nutarimą Nr. 910, sudarytų sąlygas padidinti individualių garantijų paklausą, atitiktų rinkos poreikius ir užtikrintų, kad suteiktų individualių garantijų ekonominė nauda būtų įtraukta į kredito įstaigų kapitalo reikalavimo skaičiavimus (atitiktų Reglamento Nr. 575/2013 keliamus reikalavimus).

Nutarimo Nr. 887 1.4.1.3.5 papunkčio antrasis sakinyss neperkeltas į Nutarimą Nr. 910, nes Žemės ūkio paskolų ir garantijų fondui (toliau – Fondas) buvo taikoma išimtis, pagal kurią jo suteiktos garantijos negalėjo būti laikomos specialiosiomis garantijomis. Sujungus UAB „Investicijų ir verslo garantijos“ ir Fondo garantijų teikimo veiklas į UAB ILTE vykdomą garantijų teikimo veiklą, nebėra objektyvių argumentų taikyti išimtį dėl žemės ūkio garantijų.

Nutarimo Nr. 887 1.13 papunktis neperkeltas į Nutarimą Nr. 910, nes, pasikeitus nacionalinio plėtros banko (toliau – NPB) veiklos reglamentavimui Lietuvos Respublikos nacionalinio plėtros banko įstatyme (toliau – NPB įstatymas), Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatyme (toliau –

VSĮ) nustatyto veiklos ribojimo taikymas NPB yra perteklinis, t. y. poreikis spręsti NPB kapitalo pakankamumo atkūrimo klausimus kyla anksčiau, nei nuostoliai iš garantijų teikimo veiklos viršytų ketvirtadalį NPB įstatinio kapitalo. Įvertinus šias aplinkybes Nutarime Nr. 910 atsisakyta nuostatos dėl VSĮ 7 straipsnio 7 dalies įgyvendinimo. VSĮ 7 straipsnio 7 dalies nesiūloma naikinti, nes ji gali būti aktuali kitoms valstybės garantuojamų garantijų institucijoms, jei tokios garantijų institucijos ateityje būtų įsteigtos.

Nutarimo Nr. 887 2.1.2 papunktis neperkeltas į Nutarimą Nr. 910, nes tokia nuostata yra VSĮ 7 straipsnio 5 dalyje ir tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projekto rengimas priskirtas Finansų ministerijai pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą.

Nutarimo Nr. 910 3.3 papunkčio nuostatos pagrindimas. Ši nuostata taikoma abiem veikloms: ir skatinamojo finansavimo veiklai, ir valstybės garantuojamos garantijų institucijos veiklai. UAB ILTE yra ir finansų įstaiga, kuriai taikomos Lietuvos Respublikos finansų įstaigų įstatymo (toliau – FĮĮ) nuostatos, kiek jos neprieštarauja NPB įstatymo nuostatoms. NPB įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad NPB, veikdamas kaip finansų įstaiga pagal FĮĮ, įgyvendina skatinamąsias finansines priemones tiesiogiai arba per savo atrinktus finansų tarpininkus ir (ar) valdo fondų fondus. Tiek garantijų, tiek paskolų teikimas, taip pat rizikos kapitalo investavimas ar fondų fondų valdymas yra finansinių paslaugų teikimo veiklos, kurių vykdymui taikomi FĮĮ reikalavimai, įskaitant FĮĮ nuostatą, reglamentuojančią verslo rizikos prisiėmimą (31 straipsnis). FĮĮ 31 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad finansų įstaiga, vykdydama veiklą, privalo užtikrinti, kad veiktų saugiai ir patikimai, taip pat kad dėl sandorių sudarymo kylančias rizikas galėtų sumažinti bei valdyti. FĮĮ 31 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad finansų įstaiga, prieš priimdama sprendimą išigyti kapitalo, skolinti, prisiimti išpareigojimus už savo klientą, privalo įsitikinti, kad kliento finansinė bei ekonominė būklė ir jos prognozės leidžia tikėtis, kad klientas sugebės įvykdyti išpareigojimus, taip pat kad klientas vykdė ir vykdo savo finansinius išpareigojimus finansų įstaigoms. Atsižvelgiant į pirmiau nurodytas FĮĮ nuostatas dėl teisinio aiškumo siūloma Nutarime Nr. 910, reglamentuojančiame NPB veiklą, nustatyti, kad NPB atsisako suteikti garantiją, paskolą, skolinti kita forma ar investuoti lėšas, jei, atlikus rizikos vertinimą, nustatytos rizikos yra nepriimtino rizikos lygio (t. y. NPB negali sumažinti ir (ar) valdyti kylančių rizikų, atitinkamos rizikos prisiėmimas pažeistų reikalavimą veikti saugiai ir patikimai ar dėl nustatytų rizikų NPB objektyviai negali tikėtis, kad klientas sugebės vykdyti išpareigojimus ir pan.). Išimtis taikoma garantijoms, skirtoms intervencinių pirkimų vykdymo finansavimui užtikrinti, kad intervenciniai pirkimai galėtų būti finansuojami valstybei prisiimant dėl šios veiklos vykdymo kylančias kredito rizikas.

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabos dėl Nutarimo Nr. 910 4.1.1 papunkčio, kuriuo Finansų ministerijai nustatomas pavedimas ne visa apimtimi, remiantis VSĮ 7 straipsnio 5 dalimi. Poreikio Finansų ministerijai ar kitai Vyriausybės įgaliotai institucijai papildomai reglamentuoti UAB ILTE atskaitomybę, be to, kas jau nustatyta NPB veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose ir Nutarimu Nr. 910 tvirtinamame Garantijų teikimo tvarkos apraše (toliau – Aprašas), nėra, nes garantijų teikimo veikla yra neatskiriama NPB veiklos dalis. VSĮ nuostata aktuali kitoms garantijų institucijoms (jei tokios būtų įsteigtos ateityje), kurios nėra NPB.

Pažymėtina, kad Apraše specialiosios garantijos atskirtos nuo kitų individualių garantijų, nes jų atsiradimas ir sąlygos nustatomos ne bendradarbiavimo sutartyje dėl garantijų teikimo, garantijos lakšte ar garantijos sutartyje, bet Apraše (t. y. Apraše nustatomos konkrečios sąlygos, kaip vyksta paprastosios sąlyginės individualios garantijos pakeitimas į besąlyginę pirmojo pareikalavimo garantiją, kurios gavėjas yra tik Lietuvos bankas ar finansų įstaiga, kuriai Lietuvos bankas perdavė savo teises į UAB ILTE specialiąsias garantijas). Tai yra specialiosiomis ar išskirtinėmis, ar išimtinėmis sąlygomis suteikta garantijų institucijos garantija.

Nutarimas Nr. 910 keičiamas siekiant atsisakyti perteklinio reguliavimo, sumažinant teisės aktų, reglamentuojančių NPB veiklą, skaičių ir užtikrinant nuoseklumą bei tvirtą teisėkūrą viename teisės akte. Taip pat būtina pripažinti negaliojančiomis konkrečias nuostatas, kurios tapo neaktualios priėmus Lietuvos Respublikos nacionalinio plėtros banko įstatymą Nr. XIV-3098 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 15 straipsnių ir II skyriaus pakeitimo įstatymą Nr. XV-485, kuris įsigaliojo 2026 m. vasario 1 d. (pvz., dėl pavedimo UAB ILTE vykdyti konkrečias veiklas ar funkcijas, dėl UAB ILTE veiklos

finansavimo šaltinių), taip pat panaikinti nuostatą, kuri kredito įstaigoms, turinčioms UAB ILTE garantiją, neleidžia jos vertinti vienodai palankiai kaip valstybės garantijos.

Specialioji garantija pagal Aprašo 11 punktą gali būti suteikiama tik dėl UAB ILTE individualių garantijų, suteiktų nuo teikiamo Nutarimo projekto patvirtinimo dienos. Nutarimo Nr. 910 pakeitimas yra reikalingas siekiant atlikti individualių garantijų sąlygų pakeitimus, kurie sudarytų prielaidas individualias garantijas vertinti palankiau kaip užstatą kredituojant įmones. Panaikinus Nutarimo Nr. 910 nuostatą, kad individuali garantija yra antraeilė užtikrinimo priemonė, atsiranda galimybė koreguoti garantijų išmokų mokėjimo tvarką taip, kad ji atitiktų 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms keliamus reikalavimus ir tokiu būdu individualios garantijos finansų įstaigoms atlaisvintų kapitalą ir tai padidintų verslo ir žemės ūkio sektorių finansavimo apimtį. Šiuo keitimu siekiama didinti individualių garantijų patrauklumą finansų įstaigoms, įmonėms ir žemdirbiams bei padidinti verslo ir žemės ūkio sektorių, patiriančių sunkumų dėl kuro, trąšų, kitų naftos ir chemijos produktų kainų didėjimo bei esamų trikčių tiekimo grandinėse dėl krizės Artimuosiuose Rytuose, finansavimą.

Patikslintos Nutarimo Nr. 910 4.1.2 papunkčio ir Aprašo 11 punkto nuostatos suderintos su Konkurencijos taryba.

Informuojame, kad šiuo metu rengiamas VSI pakeitimo įstatymo projektas. Atsižvelgiant į keitimus, susijusius su Nutarimo projektu, pagal Išvados 9, 16, 18, 19 ir 20 pastabas bus patikslintos VSI 7 straipsnio 2 ir 4 dalių nuostatos.

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas ir jo lyginamasis variantas.

Finansų ministras

Taurimas Valys

R. Stankutė, tel. +370 690 32 186, el. p. rimante.stankute@finmin.lt